

**Aanvullend onderzoek
gierzwaluw en vleermuizen
Franse Hoef 2B, Bladel**

ADVISEURS
IN BOUWEN,
MILIEU &
VEILIGHEID

Aanvullend onderzoek gierzwaluw en vleermuizen

in opdracht van

Van Steensel Consultants B.V.
T.a.v. de heer H. van Steensel
Leemskuilen 24
5531 NL BLADEL

betreffende locatie

Franse Hoef 2B
Bladel

documentkenmerk

1804/025/AP-01

versie

1

vestiging

Nuenen

datum

8 november 2018

opgesteld door:

ing. A. Paulusse
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

ir. R.A.C. van de Voort
Senior projectleider ecologie

Dit document is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven. Het document mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd. Door derden aangebrachte wijzigingen en/of toevoegingen dan wel oneigenlijk gebruik van het document vallen niet onder de verantwoording van Tritium Advies BV.

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088.44 02 900

E. info@tritium.nl

i www.tritium.nl

K.v.k.nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Arkel >> Neer >> Nuenen >>

Prinsenbeek >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	1
2 Veldbezoeken	2
2.1 Gierzwaluwonderzoek	2
2.2 Vleermuisonderzoek	2
3 Resultaten	4
3.1 Gierzwaluwonderzoek	4
3.2 Vleermuisonderzoek	4
4 Conclusies	7
4.1 Zorgplicht	7
4.2 Advies	8
4.3 Eindconclusie	8
5 Literatuurlijst	9

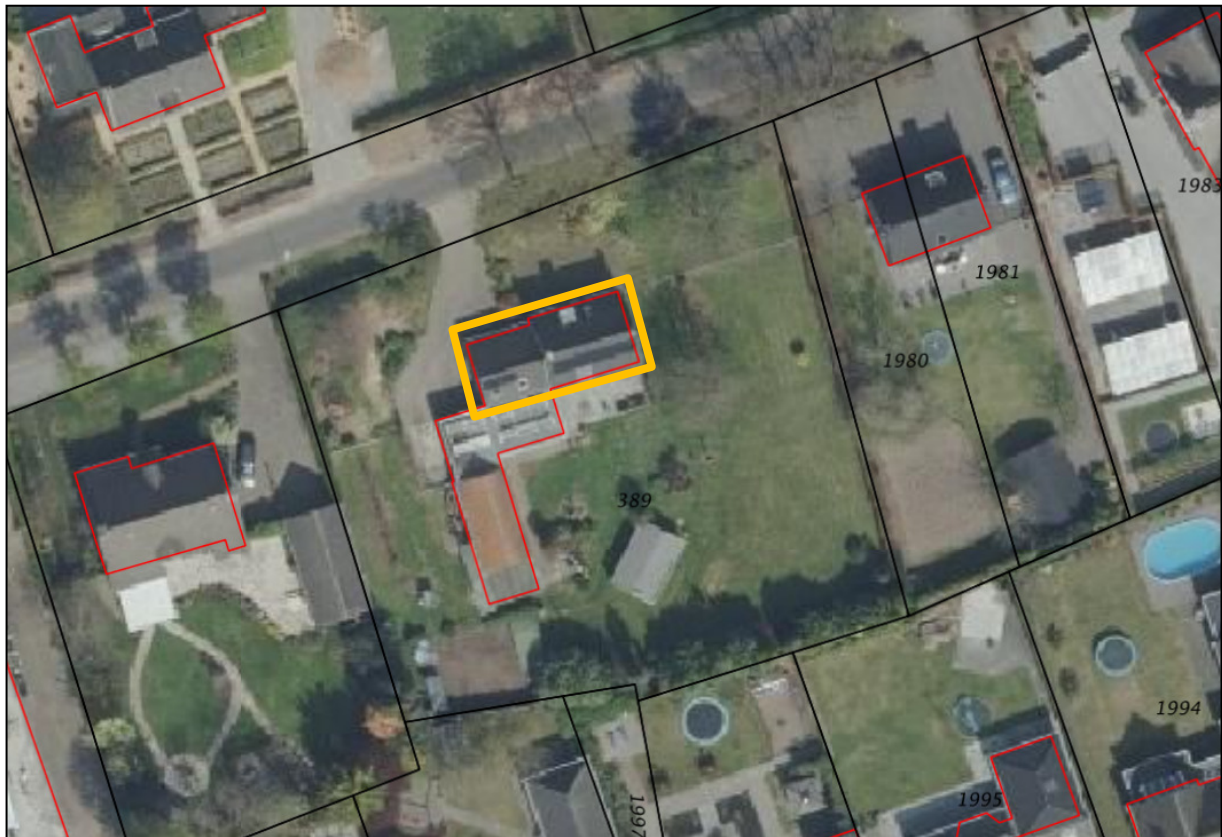
Bijlagen

1. fotobijlage veldbezoeken

1 Inleiding

In opdracht van Van Steensel Consultants B.V. is een aanvullend onderzoek naar gierzwaluwen en vleermuizen uitgevoerd voor de locatie Franse Hoef 2B te Bladel. Het te slopen pand is een vrijstaande woning uit 1950 bedekt met dakpannen en één verdieping. Het aangrenzende lager gebouwde deel is in de zelfde stijl uitgevoerd en het hoofdgebouw heeft twee schoorstenen. Achter de woning is een met dakpannen belegde schuur die in verbinding is gebracht met het woonhuis middels een carport. De omliggende tuin bestaat uit een kort gemaaid gazon en enkele struiken en hagen. De voorgenomen plannen bestaan uit het slopen van de huidige bebouwing om op deze locatie twee nieuwe woningen te realiseren.

Uit de eerder uitgevoerde quickscan flora en fauna (Viridis, documentkenmerk: 2018-035 d.d. 26 maart 2018) is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor gierzwaluwen en vleermuizen. Om deze reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar bovengenoemde soort c.q. soortgroep in de daarvoor geschikte onderzoeksperiodes en conform het vleermuisprotocol 2017 en de beschikbare kennisdocumenten van BIJ12. Door het hanteren van het vleermuisprotocol, kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht. Desondanks kan het voorkomen dat verblijfplaatsen van exemplaren niet zijn waargenomen tijdens de verschillende onderzoeken. Er blijft simpelweg sprake van momentopnamen.

Figuur 1: huidige situatie onderzoeksgebied (geel omlijnd)
(bron: <http://kadasterloep.nl>)

2 Veldbezoeken

2.1 Gierzwaluwonderzoek

Gierzwaluwen zijn net als bijvoorbeeld huismussen vogels met een vaste verblijfplaats en ook jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de gierzwaluw bestaat vooral uit een vaste verblijf- c.q. voortplantingsplaats. Deze vogelsoort brengt namelijk het overgrote deel van zijn leven door in de lucht. Enkel voor het broeden komt deze vogel naar het aardoppervlak.

Het aanvullend gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met drie veldbezoeken in de periode van 15 mei tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli. De gierzwaluwinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 7 juni, 19 juni en 26 juni 2018. Hierbij is gelet op laagvliegende, luidruchtige dieren, die vluchten maken op dakgoot-, nok- c.q. huishoogte en op het bezoek aan een waarschijnlijke nestplaats door invliegende gierzwaluwen. Dit onderzoek is uitgevoerd door één ecooloog tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang. In onderstaande tabel 1 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 1: gegevens veldbezoeken gierzwaluwonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
07-06-2018*	21	2	19:50	22:30
19-06-2018*	20	1	19:55	22:00
02-07-2018*	26	2	19:55	22:00

*tijdens de veldbezoeken was het droog

2.2 Vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken op verschillende manieren gebruik van hun leefgebied. In verschillende periodes maken ze gebruik van kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en foerageergebied. Tevens maken ze gebruik van vliegroutes. Uit de quickscan is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De functie van de bebouwing voor vleermuizen is aan de hand van het aanvullend onderzoek onderzocht. Het aanvullend onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het Vleermuizenprotocol 2017, dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Tevens zijn de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de kennisdocumenten van BIJ12 gehanteerd.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd met vier veldbezoeken, waarvan twee bezoeken in de periode 15 mei tot en met 15 juli en twee bezoeken in de periode 15 augustus tot en met 1 oktober zijn uitgevoerd. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 30 mei, 2 juli, 28 augustus en 26 september 2018. Hierbij is in de avond en/of ochtend door twee ecologen gepost bij de te slopen bebouwing op uit- of invliegende of zwermende vleermuizen en op sociale geluiden. Met behulp van een batdetector zijn de verschillende soorten waargenomen vleermuizen gedetermineerd. De avondbezoeken zijn uitgevoerd tussen zonsondergang en 2,5 uur

(kraam-/zomerverblijven) tot 3 uur (paar-/zwermverblijven) hierna. De ochtendbezoeken zijn uitgevoerd tussen 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. In onderstaande tabel 2 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken vleermuizenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
30-05-2018*	18	1	02:30	05:30
02-07-2018*	26	1	22:00	00:30
28-08-2018*	24	1	20:30	23:35
26-09-2018*	15	1	19:25	22:30

*tijdens de veldbezoeken was het droog

3 Resultaten

Onderstaand volgen de resultaten en eerste conclusies van het uitgevoerde aanvullende onderzoek.

3.1 Gierzwaluwonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere gierzwaluwen overvliegend en foeragerend boven het onderzoeksgebied waargenomen. Echter zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen in de bebouwing binnen het onderzoeksgebied aangetroffen.

Tijdens het eerste veldbezoek op 7 juni 2018 zijn groepen gierzwaluwen van vijf tot 30 exemplaren waargenomen hoog vliegend boven en in de omgeving van het onderzoeksgebied waarbij de gierzwaluwen ook geluid maakten. Tevens zijn enkele gierzwaluwen alleen overvliegend waargenomen. Er zijn geen gierzwaluwen waargenomen die vluchten maakten op dakgoot-, nok- c.q. huishoogte. Naast gierzwaluwen zijn ook zes huismussen gezien ten oosten van het onderzoeksgebied. Ze zijn zowel in de bomen en struiken als op het dak van de woning Franse Hoef 2A gezien en gehoord. Ook andere vogelsoorten zijn waargenomen zoals drie houtduiven, een ekster, een vink, een merel, drie pimpelmezen, een roodborst, twee Turkse tortels en twee scholeksters. Ook zijn met behulp van een batdetector enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarbij één exemplaar vanaf 22:15 uur foeragerend rond het onderzoeksgebied is waargenomen.

Tijdens het veldbezoek op 19 juni zijn 37 gierzwaluwen en één maal een enkele gierzwaluw hoog over gevlogen. Naast gierzwaluwen zijn enkele andere vogelsoorten waargenomen zoals zes kokmeeuwen, een staartmees, roodborst, zwartkop, heggenmus, houtduif, witte kwikstaart, huismus, koolmees en een Turkse tortel. De laatste drie soorten vogels zijn samen met twee scholeksters en een vink waargenomen in de omgeving van het plangebied tijdens het veldbezoek op 2 juli. Tijdens dit veldbezoek is tevens een groep van vijftien gierzwaluwen hoog in de lucht waargenomen ten zuidoosten van het onderzoeksgebied.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.2 Vleermuisonderzoek

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen invliegende of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel zijn er één tot drie gewone dwergvleermuizen, één ruige dwergvleermuis en één laatvlieger overvliegend en/of foeragerend waargenomen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Tijdens beide veldbezoeken zijn de gewone dwergvleermuizen zowel langs de noordwestelijke als oostelijke zijde van de woning voorbij vliegend en foeragerend waargenomen. Tevens zijn ze waargenomen boven de weg (Franse Hoef). Naast vleermuizen zijn ook enkele vogelsoorten aangetroffen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zoals een merel, een vink en een roodborst.

Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn ook geen paarverblijven aangetroffen. Tijdens het veldbezoek op 28 augustus 2018 zijn één tot drie gewone dwergvleermuizen foeragerend en overvliegend waargenomen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Er werd vooral gefoerageerd ten noorden en ten oosten van het onderzoeksgebied in de voor- en achtertuin van de woning Franse Hoef 2B. Ook zijn ze overvliegend en foeragerend waargenomen boven de weg Franse Hoef. Vanaf 21:00 uur werd ook regelmatig het baltsgeluid van gewone dwergvleermuizen gehoord. De vleermuizen vertoonden geen interesse in de bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Eén laatvlieger is drie keer tussen 20:58 uur en 21:18 uur kort foeragerend waargenomen boven de tuin van de woning Franse Hoef 2B. Tevens zijn steenuilen gehoord in de buurt van de woning Franse Hoef 2A en in de richting van Franse Hoef 3.

Tijdens het veldbezoek op 16 september zijn één tot vier gewone dwergvleermuizen foeragerend en overvliegend waargenomen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Vanaf 20:30 uur zijn ook baltsgeluiden van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Net als op 28 augustus is een steenuil gehoord in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Ook is een ransuil gezien en gehoord ten noordwesten van het onderzoeksgebied boven de weg Franse Hoef.

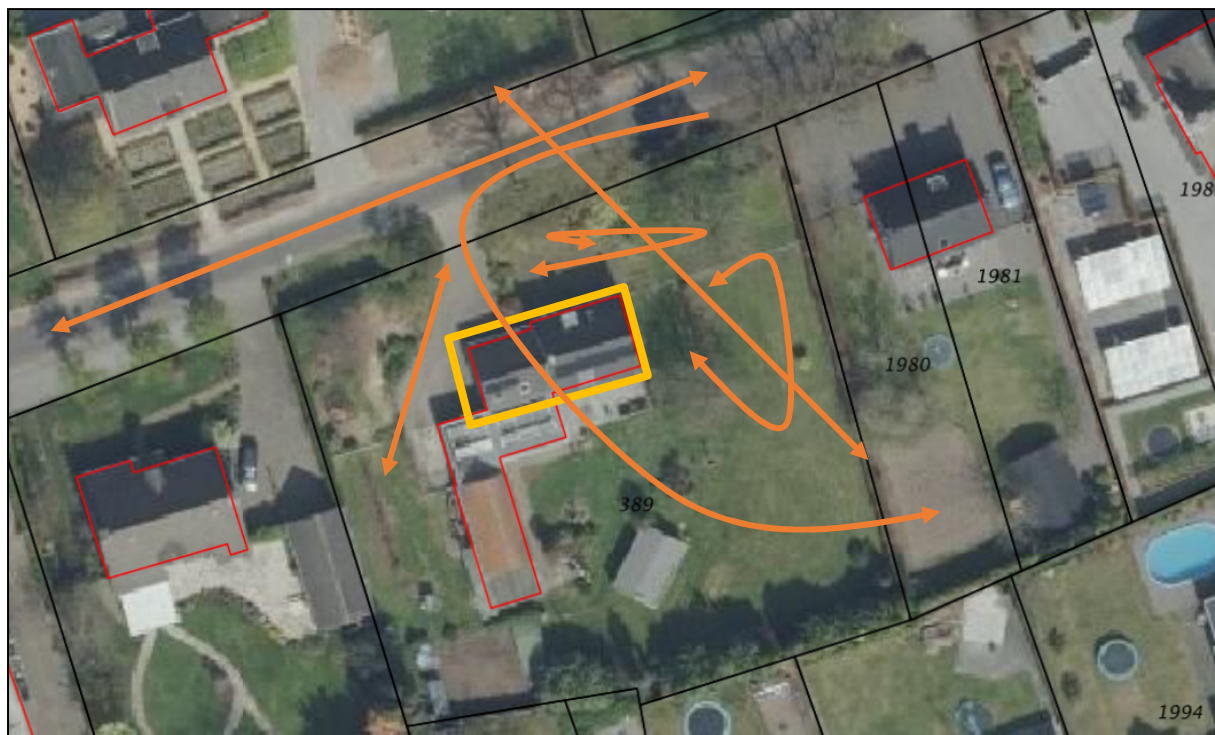
Foerageergebied

Eén tot vier gewone dwergvleermuizen per avond zijn foeragerend en overvliegend waargenomen in het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Eén vleermuis is tijdens de veldbezoeken voor een langere periode foeragerend waargenomen in de (voor)tuin van de woning Franse Hoef 2B (ten noorden en oosten van het onderzoeksgebied). De meeste foeragerende vleermuizen zijn echter waargenomen in de achtertuin van Franse Hoef 2B, de omliggende tuinen en boven de weg Franse Hoef in de buurt van de bomen. De tuin van Franse Hoef 2B zal beschikbaar blijven als foerageergebied na kavelsplitsing en de bouw van twee woningen op de locatie.

Vliegroutes

Er zijn geen significante vliegroutes waargenomen. Mogelijk zijn de bomen aan de weg Franse Hoef onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Er zijn meerdere gewone dwergvleermuizen voorbij vliegend waargenomen boven de weg (voorbij de bomen). Tijdens de onderzoeken zijn een enkele keer een laatvlieger en een ruige dwergvleermuis voorbij gevlogen (maximaal één van beide soorten per avond).

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied wordt wel gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, de omliggende tuinen en bomen zijn ook geschikt als foerageergebied en worden ook als zodanig gebruikt. Tevens zijn er geen significante vliegroutes aangetroffen. De bomen aan de weg kunnen wel onderdeel zijn van een vliegroute voor vleermuizen. Dit vormt echter geen belemmering voor het planvoornemen indien deze bomen behouden blijven en er rekening gehouden wordt met de verlichting. Er wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

Figuur 2: locaties waar foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen (oranje pijlen) ten opzichte van het onderzoeksgebied (geel omlijnd)

4 Conclusies

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen en vleermuizen aangetroffen. Het onderzoeksgebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soort c.q. soortgroep. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gevoerageerd door de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gierzwaluwen. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, de omliggende tuinen en bomen zijn ook geschikt als foerageergebied en worden ook als zodanig gebruikt. Tevens zijn er geen significante vliegroutes aangetroffen. De bomen aan de weg kunnen wel onderdeel zijn van een vliegroute voor vleermuizen. Dit vormt echter geen belemmering voor het plan indien deze bomen behouden blijven en er rekening gehouden wordt met de verlichting.

Gezien het voorstaande zullen de voorgenomen plannen geen nadelige effecten hebben op de gierzwaluw en vleermuizen. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er vanuit de Wet natuurbescherming geen verplichtingen ten aanzien van deze soorten en soortgroep.

4.1 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als “veilige” periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden zoals bouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode (tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.2 Advies

Het wordt aangeraden om tijdens de bouwfase en in de nieuwe situatie het plangebied zo min mogelijk te verlichten of om maatregelen te nemen om (licht)verstoring van vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van amberkleurige verlichting en lichtbronnen die naar beneden gericht en/of aan één zijde afgeschermd zijn.

4.3 Eindconclusie

In onderstaande vijf punten wordt de eindconclusie weergegeven:

- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- de omschreven werkwijzen met betrekking tot de zorgplicht dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen;
- een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- de aanbevelingen in de quickscan flora en fauna dienen nageleefd te worden.

5 Literatuurlijst

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gierzwaluw (Apus apus)*

Netwerk Groene Bureaus (2017) *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.*

BIJLAGE 1:

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Fotobijlage: 1804/025/AP-01, Franse Hoef 2B te Bladel

Foto 4

Foto 5